Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. birželio 27 d.*

„Intelektinė ir pramoninė nuosavybė — Autorių teisės ir gretutinės teisės informacinėje visuomenėje — Direktyva 2001/29/EB — Atgaminimo teisė — Teisinga kompensacija — „Atgaminimo popieriuje ar kokioje nors kitoje panašioje laikmenoje, bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus“ sąvoka — Turimų techninių priemonių, skirtų užkirsti kelią veiksmams, kuriuos atlikti neišduotas leidimas, ar jiems riboti, netaikymo pasekmės — Aiškaus ar netiesioginio leidimo atgaminti pasekmės“

Sujungtose bylose C-457/11–C-460/11

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2011 m. liepos 21 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2011 m. rugsėjo 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)

prieš

Kyocera, anksčiau *Kyocera Mita Deutschland GmbH* ,

Epson Deutschland GmbH,

Xerox GmbH (C-457/11),

Canon Deutschland GmbH (C-458/11)

ir

Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11),

Hewlett-Packard GmbH (C-460/11)

prieš

Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai J. Malenovský (pranešėjas), U. Lõhmus, M. Safjan ir A. Prechal,

generalinė advokatė E. Sharpston,

* Proceso kalba: vokiečių.

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. spalio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)*, atstovaujamos advokatų U. Karpenstein, G. Schulze ir R. Staats,

— *Fujitsu Technology Solutions GmbH*, atstovaujamos advokato C. Frank,

— *Hewlett-Packard GmbH*, atstovaujamos advokatų G. Berrisch ir A. Strowel,

— *Kyocera* (anksčiau *Kyocera Mita Deutschland GmbH*), *Epson Deutschland GmbH*, *Xerox GmbH* ir *Canon Deutschland GmbH*, atstovaujamų advokatų C. Lenz ir T. Würtenberger,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos D. Hadroušek,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad,

— Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos R. Mackevičienės ir R. Vaišvilienės,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos B. Koopman, C. Wissels ir M. Bulterman,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos M. Pere,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos L. Seeboruth, padedamo baristerio S. Malynicz,

— Europos Komisijos, atstovaujamos J. Samnadda ir F. Bulst,

susipažinęs su 2013 m. sausio 24 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 5 ir 6 straipsnių išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti sprendžiant ginčą tarp *Verwertungsgesellschaft Wort* (*VG Wort*) ir *Kyocera*, anksčiau *Kyocera Mita Deutschland GmbH* (toliau – *Kyocera*), *Epson Deutschland GmbH* (toliau – Epson), *Xerox GmbH* (toliau – *Xerox*) (byloje C-457/11), ginčą tarp *VG Wort* ir *Canon Deutschland GmbH* (byloje C-458/11), taip pat ginčą tarp *Fujitsu Technology Solutions GmbH* (toliau – *Fujitsu*),

Hewlett Packard GmbH ir *VG Wort* (atitinkamai bylose C-459/11 ir C-460/11) dėl atlyginimo, kurį šios įmonės turėtų sumokėti *VG Wort* dėl prekybos spausdintuvais ir (arba) braižytuvais bei asmeniniais kompiuteriais.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2001/29 2, 5, 35, 36, 39 ir 52 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(2) 1994 m. birželio 24 ir 25 d. Korfu saloje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba pabrėžė būtinumą Bendrijos lygmeniu sukurti bendrą ir lanksčią teisinę sistemą informacinės visuomenės Europoje kūrimui skatinti. Tam, *inter alia*, reikalinga, kad naujiems produktams ir paslaugoms egzistuotų tam tikra vidaus rinka. Svarbūs Bendrijos teisės aktai tokiai reguliavimo sistemai užtikrinti jau veikia arba yra rengiamasi juos priimti. Autorių teisės ir gretutinės teisės šiame kontekste vaidina svarbų vaidmenį, nes jos saugo ir skatina naujų produktų bei paslaugų kūrimą ir pardavimą, kūrybą ir kūrybos rezultatų naudojimą.

<...>

(5) Technologijų plėtra padaugino ir paįvairino kūrybos, gamybos ir naudojimo kryptis. Nors ir nereikia jokių naujų intelektinės nuosavybės apsaugos koncepcijų, galiojantys autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymai turėtų būti pakeisti ir papildyti, kad atitinkamai atspindėtų ekonomikos realybes, pavyzdžiui, naujas naudojimo formas.

<...>

(35) Taikant tam tikras išimtis ar apribojimus teisių turėtojai turėtų gauti teisingą atlyginimą, kad jiems būtų deramai kompensuota už naudojimąsi jų saugomais kūriniais ar kitais objektais. Nustatant tokio atlyginimo formą, išsamią tvarką ir galimą dydį kiekvienu atveju turėtų būti atsižvelgiama į konkrečias aplinkybes. Įvertinant šias aplinkybes vertingas kriterijus būtų iš to kylanti galima žala teisių turėtojams. Tais atvejais, kai teisių turėtojai kokia nors kita forma jau yra gavę atlyginimą, pvz., licencinio mokesčio dalį, galima netaikyti jokio specialaus ar atskiro mokėjimo. Nustatant tinkamos kompensacijos dydį turėtų būti atsižvelgiama į šioje direktyvoje nurodytų techninės apsaugos priemonių naudojimo laipsnį. Tam tikrose situacijose, kai žala teisių turėtojui yra minimali, gali nebūti ir jokio įsipareigojimo dėl atlyginimo.

(36) Valstybės narės teisingą kompensaciją teisių turėtojams taip pat gali nustatyti taikydamos neprivalomas nuostatas dėl išimčių ar apribojimų, dėl kurių nereikia tokios kompensacijos.

<...>

(39) Taikydamos išimtį ar apribojimą asmeniniam kopijavimui, valstybės narės turėtų deramai atsižvelgti į naujus technologijos ir ekonomikos reiškinius, ypač reglamentuodamos skaitmeninį kopijavimą asmeniniais tikslais ir atlyginimo sistemas esant veiksmingoms techninėms apsaugos priemonėms. Tokios išimtys ar apribojimai neturėtų varžyti techninių apsaugos priemonių naudojimo ar jų sugriežtinimo kovojant su įstatymų nesilaikymu.

<...>

(52) Įgyvendindamos kopijavimui asmeniniais tikslais pagal 5 straipsnio 2 dalies b punktą skirtą išimtį ar apribojimą, valstybės narės turėtų taip pat skatinti taikyti savanoriškas priemones, kad būtų galima pasiekti tokios išimties ar apribojimo tikslus. Jei per priimtiną laikotarpį nebuvo imtasi jokių tokių savanoriškų priemonių, kad būtų galimas atgaminimas asmeniniam naudojimui, valstybės narės gali imtis priemonių, leidžiančių pasinaudoti atitinkama išimtimi ar apribojimu jų naudos gavėjams. Savanoriškos priemonės, kurių imasi teisių turėtojai, įskaitant teisių turėtojų ir atitinkamų trečiųjų šalių sutartis, taip pat priemonės, kurių imasi valstybės narės, teisių turėtojams neužkerta kelio naudoti technines priemones, kurios atitinka asmeniniam kopijavimui nacionalinėje teisėje pagal 5 straipsnio 2 dalies b punktą taikomas išimtis ar apribojimus, atsižvelgiant į teisingo atlyginimo sąlygas pagal tą nuostatą ir galimą įvairių naudojimo sąlygų pagal 5 straipsnio 5 dalį, pvz., atgaminimų skaičiaus kontroliavimą, diferenciaciją. Siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui tokiomis priemonėmis, visoms joms įgyvendinti taikomoms techninėms priemonėms turėtų būti teikiama teisinė apsauga“.

4 Pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnį:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

b) atlikėjams – savo atlikimo įrašus;

c) fonogramų gamintojams – savo fonogramas;

d) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas;

e) transliuojančiosioms organizacijoms – savo transliacijų įrašus nepaisant to, ar tos transliacijos perduotos laidais ar eteriu, įskaitant kabelinį ar palydovinį perdavimą.“

5 Šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės 2 straipsnyje nustatytai atgaminimo teisei gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais:

a) kai atgaminama popieriuje ar kokioje nors kitoje panašioje laikmenoje, bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus, išskyrus muzikos natų rankraščių atgaminimą, su sąlyga, kad teisių turėtojai gautų teisingą kompensaciją;

b) kai atgaminama asmeniniam naudojimui bet kurioje laikmenoje ir atgaminantys fiziniai asmenys nesiekia tiesioginių ar netiesioginių komercinių tikslų, su sąlyga, kad teisių turėtojai gautų teisingą kompensaciją, priklausomą nuo 6 straipsnyje nurodytų techninių apsaugos priemonių taikymo ar netaikymo atitinkamam kūriniui ar objektui;

c) kai atgaminama specifiniais atvejais viešosiose bibliotekose, mokymo įstaigose ar muziejuose arba archyvuose, nesiekiant tiesioginės ar netiesioginės ekonominės ar komercinės naudos;

<...>“

6 Direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Valstybės narės 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais, kai:

a) naudojama vien iliustracijos tikslais mokomajame arba mokslo tiriamajame darbe, jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą, išskyrus atvejus, kai tai padaryti neįmanoma, ir tiek, kiek tai pateisina nekomerciniai tikslai;

<...>

n) naudojami kūriniai ir kiti objektai, kuriems netaikomos pirkimo ar licencijos sąlygos ir kurie yra 2 straipsnio c punkte nurodytų įstaigų kolekcijose, viešai paskelbiant ar padarant viešai prieinamus mokslinių tyrimų ar privačių studijų tikslais atskiriems visuomenės nariams tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose;

<...>“

7 Pagal tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį:

„Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.“

8 Direktyvos 2001/29 6 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės nustato tinkamą teisinę apsaugą nuo bet kokių veiksmingų techninių priemonių šalinimo ar vengimo, kuriuos atitinkamas asmuo daro žinodamas ar turėdamas pagrindo žinoti, kad jis to tikslo siekia.

<...>

3. Šioje direktyvoje „techninės apsaugos priemonės“ – tai bet kokia technologija, įtaisas ar sudedamoji dalis, kurie normaliai veikdami turi paskirtį užkirsti kelią arba riboti veiksmus, atliekamus su kūriniais ar kitais objektais, kurių neleidžia įstatymų numatytų autorių teisių ar teisių, gretutinių autorių teisėms, turėtojai arba Direktyvos 96/9/EB III skyriuje nustatytos *sui generis* teisių turėtojai. Techninės apsaugos priemonės laikomos veiksmingomis tais atvejais, kai saugomo kūrinio ar kito objekto naudojimą teisių turėtojas kontroliuoja taikydamas prieigos kontrolės arba apsaugos procesą, pvz., kodavimą, elementų perstatymą arba kitą kūrinio ar objekto transformaciją arba kopijų kontrolės mechanizmą, užtikrinantį siekiamą apsaugą.

4. Nepaisant šio straipsnio 1 dalyje nustatytos teisinės apsaugos, kai nėra savanoriškų priemonių, kurių imasi teisių turėtojai, įskaitant teisių turėtojų ir kitų atitinkamų šalių sutartis, valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad būtų užtikrinta, jog teisių turėtojai kurios nors nacionalinėje teisėje pagal 5 straipsnio 2 dalies a, c, d, e punktus, 3 dalies a, b arba e punktus nustatytos išimties ar apribojimo naudos gavėjui sudarytų sąlygas pasinaudoti ta išimtimi ar apribojimu tokiu mastu, kokio reikia, kad turėtų naudos iš tos išimties ar apribojimo, ir kai atitinkamas saugomas kūrinys ar objektas naudos gavėjui yra teisiškai prieinamas.

<...>“

9 Direktyvos 2001/29 10 straipsnyje „Asmens apsauga“ nustatyta:

„1. Šios direktyvos nuostatos taikomos visiems šioje direktyvoje nurodytiems kūriniams ir kitiems objektams, kurie 2002 m. gruodžio 22 d. yra saugomi valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymais arba kurie pagal šios direktyvos nuostatas arba 1 straipsnio 2 dalyje nurodytas nuostatas atitinka apsaugos kriterijus.

2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokių iki 2002 m. gruodžio 22 d. atliktų veiksmų ir įgytų teisių.“

10 Šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. gruodžio 22 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai“.

Vokietijos teisės aktai

11 1965 m. rugsėjo 9 d. Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo (*Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz*, *BGBl.* I, p. 3610), iš dalies pakeisto 2003 m. rugsėjo 10 d. įstatymo (*BGBl.* I, p. 1774, toliau – *UrhG*) 1 straipsniu, 53 straipsnis suformuluotas taip:„Atgaminimas privačiam arba kitam asmeniniam naudojimui

(1) Fiziniam asmeniui leidžiama pasidaryti individualių asmeniniam naudojimui skirtų kūrinio kopijų bet kurioje laikmenoje, jeigu kopijos naudojamos nesiekiant tiesioginių arba netiesioginių komercinių tikslų ir jeigu jos padarytos nenaudojant akivaizdžiai neteisėtai pagaminto egzemplioriaus. Asmeniui, kuriam leidžiama daryti kopijas, jas gali padaryti trečiasis asmuo, jeigu jos daromos nemokamai arba jeigu jos daromos popieriuje arba panašioje laikmenoje fotografavimo būdu arba naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus.

(2) Leidžiama pasidaryti arba gauti kito asmens padarytas individualias kūrinio kopijas:

1. asmeniniam naudojimui mokslo tikslais, jeigu tam reikia daryti kopijas ir tiek, kiek to reikia;

2. turint tikslą įtraukti į asmeninį archyvą, jeigu tam reikia daryti kopijas ir tiek, kiek to reikia, ir jeigu kopijos daromos iš asmeninio egzemplioriaus;

3. siekiant asmeniškai susipažinti su aktualiais klausimais, kai kūrinys transliuojamas;

4. bet kokiam kitam asmeniniam naudojimui:

   a) trumpų paskelbto kūrinio ar laikraščiuose arba žurnaluose publikuotų individualių straipsnių ištraukų atveju;

   b) kūrinio, po kurio išpardavimo praėjo ne mažiau kaip dveji metai, atveju.

Šios nuostatos taikomos pirmojo sakinio 2 punkte numatytu atveju tik jeigu:

1. kopija daroma popieriuje arba panašioje laikmenoje bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus arba

2. naudojimas visiškai analogiškas, arba

3. archyvai tiesiogiai arba netiesiogiai nenaudojami komerciniais ar ekonominiais tikslais.

Šios nuostatos taikomos pirmojo sakinio 3 ir 4 punktuose numatytais atvejais, tik jeigu tenkinama viena iš antrojo sakinio 1 arba 2 punkte nurodytų sąlygų.

(3) Galima daryti nedidelių kūrinio ištraukų, trumpesnių kūrinių ar individualių straipsnių, kurie paskelbti laikraščiuose ar žurnaluose arba kurie prieinami visuomenei, kopijas, jeigu jos skirtos asmeniniam naudojimui:

1. švietimo įstaigose, nekomercinėse mokymo, tęstinio mokymo ir profesinio mokymo įstaigose, kai padaromas toks kopijų skaičius, kurio reikia vienai mokinių klasei, arba

2. rengiant valstybinius egzaminus ir egzaminus mokyklose, mokymo, aukštojo mokslo įstaigose, nekomercinėse mokymo, tęstinio mokymo ir profesinio mokymo įstaigose, kai padaromas reikiamas kopijų skaičius, jeigu šiuo tikslu tokias kopijas reikia daryti ir tiek, kiek to reikia.

(4) Atgaminti:

a) grafinius muzikos kūrinių įrašus;

b) knygą ar žurnalą, kai atgaminamas beveik visas kūrinys, tuo atveju, kai kūrinys kopijuojamas ne ranka,

galima tik gavus teisių turėtojo sutikimą arba 2 dalies 2 punkte numatytomis sąlygomis, o kūrinį, po kurio išpardavimo praėjo ne mažiau kaip dveji metai, – tik asmeniniam naudojimui.

(5) 1 dalis, 2 dalies 2–4 punktai ir 3 dalies 2 punktas netaikomi duomenų bazėms, prie kurių galima individualiai prisijungti naudojantis elektroninėmis priemonėmis.

2 dalies 1 punktas ir 3 dalies 1 punktas šioms duomenų bazėms taikomi su sąlyga, kad duomenys mokslo ir mokymo tikslu naudojami nesiekiant pasipelnyti.

(6) Kopijos negali būti platinamos ir perduotos visuomenei. Tačiau gali būti skolinamos teisėtai padarytos žurnalų ir kūrinių, kurie buvo išparduoti, kopijos ir egzemplioriai, kuriuose nedidelės pažeistos ar prarastos ištraukos pakeistos kopijomis.

(7) Įrašyti viešas konferencijas, viešai pristatomus ar atliekamus kūrinius naudojantis vizualia ar garsine laikmena, parengti meno kūrinio planą ar eskizą arba pastatyti architektūros kūrinio kopiją galima tik gavus teisių turėtojo sutikimą“.

12 *UrhG* 54a straipsnyje nustatyta:„Pareiga atlyginti už kiekvieną fotokopijavimo būdu padarytą kopiją“

(1) Jeigu, atsižvelgiant į kūrinio pobūdį, tikėtina, kad jis pagal 53 straipsnio 1–3 dalis bus atgamintas fotokopijavimo būdu arba panaudojant kitą panašaus pobūdžio procesą, kūrinio autorius turi teisę gauti iš prietaisų, skirtų tokioms kopijoms daryti, gamintojo teisingą atlyginimą už galimybę daryti tokias kopijas, kai tokie prietaisai parduodami arba kitaip pateikiami į rinką. Solidariai su gamintoju tokį atlyginimą moka ir bet koks prietaisus į teritoriją, kurioje taikomas šis įstatymas, komerciniu tikslu importuojantis arba iš naujo importuojantis ar tokiais prietaisais prekiaujantis asmuo. Verslininkas neturi mokėti, jeigu per kalendorinius metus jis nusiperka mažiau kaip 20 prietaisų.

(2) Jeigu tokie prietaisai naudojami mokyklose, aukštojo mokslo, profesinio mokymo ar kitose mokymo, įskaitant tęstinį, įstaigose (švietimo įstaigos), tyrimų institutuose, viešosiose bibliotekose ar įstaigose, kuriose prietaisais leidžiama naudotis tam, kad būtų padarytos mokamos kopijos, autorius taip pat turi teisę į prietaiso naudotojo mokamą teisingą atlyginimą.

(3) *Mutatis mutandis* taikoma 54 straipsnio 2 dalis“.

13 *UrhG* 54d straipsnyje ir šio įstatymo priede nustatyta, kad pagal *UrhG* 54a straipsnio 1 dalį mokamas 38,35–613,56 EUR atlyginimas, kurio tikslus dydis nustatomas atsižvelgiant į per minutę galimų padaryti kopijų skaičių ir į galimybę daryti spalvotas kopijas. Kitos sumos gali būti nustatytos šalių susitarimu.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-457/11

14 *VG Wort* yra įgaliotoji kolektyvinio autorių teisių administravimo organizacija. Jai tenka išimtinė atsakomybė atstovauti literatūros kūrinių autoriams ir leidėjams Vokietijoje. Todėl ji turi teisę reikalauti, kad prietaisų, už kuriuos *UrhG* 54a straipsnio 1 dalyje numatytas reikalavimas mokėti autoriams atlyginimą, gamintojai, importuotojai arba platintojai tokį atlyginimą mokėtų.

15 Veikdama savo ir kitos kolektyvinio autorių teisių administravimo organizacijos, atstovaujančios teisių į įvairaus pobūdžio grafinius kūrinius turėtojams, t. y. *VG Bild-Kunst*, vardu, *VG Wort* paprašė pateikti informacijos, pirma, apie nuo 2001 m. sausio 1 d. parduotų arba kitaip į rinką pateiktų spausdintuvų pobūdį ir atitinkamą jų kiekį ir, antra, apie tokių prietaisų pajėgumą ir aprūpinimo jais šaltinius Vokietijoje. Be to, *VG Wort* prašė konstatuoti, kad *Kyocera*, *Epson* ir *Xerox* turi sumokėti jai atlyginimą kaip mokestį už asmeninius kompiuterius, spausdintuvus ir (arba) braižytuvus, kuriais buvo prekiaujama Vokietijoje nuo 2001 m. sausio 1 d. iki 2007 m. gruodžio 31 d. Reikalaujamos sumos apskaičiuotos taikant tarifus, dėl kurių sutarta su *VG Bild-Kunst* ir kurie paskelbti *Bundesanzeiger* (Oficialių skelbimų leidinys).

16 *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas) visiškai patenkino šį prašymą pateikti informacijos ir iš esmės konstatavo, kad *Kyocera, Epson* ir *Xerox* privalėjo *VG Wort* sumokėti kompensaciją. Gavęs *Kyocera*, *Epson* ir *Xerox* apeliacinį skundą, apeliacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą. Remdamasis 2007 m. gruodžio 6 d. sprendimu *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) priėmė nutartį, kuria atmetė *VG Wort* kasacinį skundą.

17 *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) panaikino *Bundesgerichtshof* sprendimą ir bylą grąžino pastarajam teismui.

18 Vykstant naujam kasaciniam procesui, *VG Wort* reikalavo palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą. Atsakovės pagrindinėje byloje prašė kasacinį skundą atmesti.

19 Manydamas, kad šiam ginčui išspręsti reikalinga išaiškinti Direktyvą 2001/29, *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar aiškinant nacionalinę teisę į šią direktyvą reikia atsižvelgti situacijose, kurios susiklostė po šios direktyvos įsigaliojimo 2001 m. birželio 22 d., bet prieš pradedant ją taikyti 2002 m. gruodžio 22 d.?

2. Ar atgaminimas spausdintuvu yra atgaminimas bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą?

3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas: ar Direktyvoje 2001/29 numatyti reikalavimai dėl teisingos kompensacijos už šios direktyvos 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas teisės atgaminti išimtis ir apribojimus, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – chartija) 20 straipsnyje numatytą pagrindinę teisę į vienodą požiūrį, gali būti tenkinami ir

tada, kai teisingą atlyginimą privalo mokėti ne spausdintuvų gamintojai, importuotojai ir pardavėjai, bet kitokio prietaiso ar kelių kitokių prietaisų, kurie, sujungti su kitais prietaisais, leidžia atgaminti, gamintojai, importuotojai ir pardavėjai?

4. Ar galimybė taikyti technines apsaugos priemones pagal Direktyvos 2001/29 6 straipsnį panaikina teisingos kompensacijos, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies b punktą, sąlygą?

5. Ar teisingos kompensacijos sąlyga (Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a ir b punktai) ir galimybė ją gauti (žr. šios direktyvos 36 konstatuojamąją dalį) išnyksta, jei teisių turėtojas aiškiai arba netiesiogiai sutiko, kad jo kūriniai būtų atgaminti?“

Bylos C-458/11–C-460/11

20 Faktinės aplinkybės ir teisiniai argumentai bylose C-458/11– C-460/11 iš esmės atitinka faktines aplinkybes ir teisinius argumentus byloje C-457/11.

21 Bylose C-457/11 ir C-458/11 pateikti tapatūs klausimai. Byloje C-460/11 pateikti prejudiciniai klausimai sutampa su byloje C-457/11 pateiktais pirmuoju–trečiuoju klausimais. Bylose C-457/11 ir C-459/11 tapatūs pirmasis, ketvirtasis ir penktasis klausimai. Byloje C-459/11 antrasis ir trečiasis klausimai skiriasi nuo pateiktųjų byloje C-457/11, nes jie susiję ne su spausdintuvais, o kompiuteriais.

22 Byloje C-459/11 antrasis ir trečiasis prejudiciniai klausimai suformuluoti taip:

„2. Ar atgaminimas kompiuteriu yra atgaminimas bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą?

3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas: ar Direktyvoje 2001/29 numatyti reikalavimai dėl teisingos kompensacijos už šios direktyvos 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas teisės atgaminti išimtis ir apribojimus, atsižvelgiant į <...> chartijos 20 straipsnyje numatytą pagrindinę teisę į vienodą požiūrį, gali būti tenkinami ir tada, kai teisingą atlyginimą privalo mokėti ne kompiuterių gamintojai, importuotojai ir pardavėjai, bet kitokio prietaiso ar kelių kitokių prietaisų, kurie, sujungti su kitais prietaisais, leidžia atgaminti, gamintojai, importuotojai ir pardavėjai?“

23 2011 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-457/11–C-460/11 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Pirmuoju klausimu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar nuo 2001 m. birželio 22 d., t. y. nuo tos dienos, kai Direktyva 2001/29 įsigaliojo, iki 2002 m. gruodžio 22 d., t. y. dienos, kai baigėsi jos perkėlimo į vidaus teisę terminas, kūrinių ir kitų saugomų objektų naudojimo veiksmams taikoma Direktyva 2001/29.

25 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nacionaliniai teismai, taikydami vidaus teisę, turi ją aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į aptariamos direktyvos tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas ir laikomasi SESV 288 straipsnio trečios pastraipos. Ši pareiga nacionalinę teisę aiškinti taip, kad aiškinimas atitiktų Sąjungos teisę, iš tiesų pagrįsta pačia SESV sistema, nes sudaro

nacionaliniams teismams sąlygas nagrinėjant gautas bylas pagal savo kompetenciją užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą (2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

26 Nacionaliniams teismams tenkanti bendroji pareiga aiškinti vidaus teisę taip, kad toks aiškinimas atitiktų direktyvą, atsiranda tik pasibaigus direktyvos perkėlimo į vidaus teisę terminui (šiuo klausimu žr. 2006 m. liepos 4 d. Sprendimo *Adeneler ir kt.*, C-212/04, Rink. p. I-6057, 115 punktą).

27 Konkrečiai kalbant apie Direktyvą 2001/29, pažymėtina, kad iš jos 10 straipsnio 2 dalies matyti, kad ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokių iki 2002 m. gruodžio 22 d. atliktų veiksmų ir įgytų teisių.

28 Kaip matyti iš minėto 10 straipsnio 2 dalies priėmimo eigos ir visų pirma iš 1997 m. gruodžio 10 d. pradinio Komisijos pasiūlymo [COM(97) 628], kuriuo remiantis priimta Direktyva 2001/29, nurodytų veiksmų apsaugą lemia „bendrasis principas, pagal kurį ši direktyva neturi grįžtamosios galios ir netaikoma kūrinių bei kitų saugomų objektų naudojimo veiksmams, atliktiems iki dienos, kurią ši direktyva turi būti perkelta į valstybių narių vidaus teisę“.

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: nuo 2001 m. birželio 22 d., t. y. nuo tos dienos, kai Direktyva 2001/29 įsigaliojo, iki 2002 m. gruodžio 22 d., t. y. dienos, kai baigėsi jos perkėlimo į vidaus teisę terminas, kūrinių ir kitų saugomų objektų naudojimo veiksmams Direktyva 2001/29 netaikoma.

Dėl penktojo klausimo

30 Penktuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti antrą, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar aplinkybė, kad teisių turėtojas aiškiai arba netiesiogiai leido atgaminti savo kūrinį arba kitą saugomą objektą, turi įtakos teisingai kompensacijai, privalomai arba pasirinktinai mokamai pagal atitinkamas Direktyvos 2001/29 nuostatas, ir, jei reikia, ar dėl tokio leidimo gali išnykti galimybė gauti tokią kompensaciją.

31 Šiuo klausimu visų pirma reikia priminti, kad, konkrečiai kalbant apie išimties taikymą asmeninio kopijavimo atveju, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad teisinga kompensacija yra skirta kompensuoti autoriams už jų saugomų kūrinių asmeninį kopijavimą be jų leidimo ir tai laikytina atlygiu už autorių dėl tokio kopijavimo be jų leidimo patirtą žalą (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, Rink. p. I-10055, 39 ir 40 punktus).

32 Ši teismo praktika svarbi ir kalbant apie kitas Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje įtvirtintas nuostatas.

33 Sąjungos teisės aktų leidėjas jau šio 5 straipsnio pavadinime atskyrė išimtis ir apribojimus, taikomus teisių turėtojų išimtinei teisei leisti arba drausti atgaminti jų kūrinus ar kitus saugomus objektus.

34 Taigi, atsižvelgiant į aplinkybes, ši išimtinė teisė gali būti visiškai netaikoma arba – išimties atveju – tik ribojama. Neatmestina, kad toks apribojimas gali, atsižvelgiant į įvairias konkrečias situacijas, kurioms jis taikomas, iš dalies apimti ir tokios teisės panaikinimą, suvaržymą ar išlaikymą.

35 Todėl būtina laikytis tokio teisės aktuose nustatyto atskyrimo.

36 Taip pat reikia pabrėžti, kad pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalis valstybės narės gali nuspręsti savo vidaus teisėje nustatyti išimtinės atgaminimo teisės išimtis arba apribojimus. Tuo atveju, kai valstybė narė tokia galimybe nepasinaudoja, teisių turėtojai šioje valstybėje išlaiko savo išimtinę teisę leisti arba drausti atgaminti jiems priklausančius kūrinius ar kitus saugomus objektus.

37 Tuo atveju, kai pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 arba 3 dalyse įtvirtintą nuostatą valstybė narė nusprendžia pagal tokios nuostatos dalykinę taikymo sritį panaikinti teisių turėtojų teisę leisti atgaminti jiems priklausančius kūrinius ar kitus saugomus objektus, jų duotas leidimas pagal šios valstybės teisę nesukelia teisinių pasekmių. Taigi, toks leidimo veiksmas neturi jokios įtakos dėl aptariamos teisės atėmimą numatančios priemonės nustatymo teisių turėtojų patiriamai žalai, todėl negali turėti poveikio pagal šios direktyvos taikytiną nuostatą numatytai teisingai kompensacijai, nesvarbu, ar ji numatyta kaip privaloma, ar kaip galima.

38 Tuo atveju, kai valstybė narė nusprendžia nevisiškai panaikinti tokią teisių turėtojų teisę leisti atgaminti jiems priklausančius kūrinius arba kitus saugomus objektus, bet nustatyti paprastą tokios teisės apribojimą, reikia nustatyti, ar konkrečiu atveju nacionalinės teisės aktų leidėjas norėjo išsaugoti autoriams suteiktą atgaminimo teisę.

39 Jeigu nagrinėjamu atveju tokia atgaminimo teisė buvo išsaugota, su teisinga kompensacija susijusios teisės nuostatos negali būti taikomos, nes dėl nacionalinės teisės aktų leidėjo numatyto apribojimo negalima atgaminti negavus autorių leidimo, taigi dėl atgaminimo nepadaroma tokios žalos, kuri galėtų būti atlyginta sumokėjus teisingą kompensaciją. Atvirkščiai, jeigu nagrinėjamu atveju atgaminimo teisė nebuvo išlaikyta, leidimo veiksmas neturi jokios įtakos autoriams padarytai žalai, taigi negali turėti jokio poveikio teisingai kompensacijai.

40 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti taip: taikant atitinkamoje Direktyvos 2001/29 nuostatoje numatytą išimtį arba apribojimą galimas teisių turėtojo veiksmas leisti atgaminti jam priklausantį kūrinį ar kitą saugomą objektą neturi jokio poveikio teisingai kompensacijai pagal taikomą šios direktyvos nuostatą, nesvarbu, ar tokia kompensacija numatyta kaip būtina, ar kaip galima.

Dėl ketvirtojo klausimo

41 Ketvirtuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti trečią, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar galimybė taikyti Direktyvos 2001/29 6 straipsnyje nurodytas technines apsaugos priemones gali panaikinti šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytos teisingos kompensacijos sąlygą.

Dėl priimtinumo

42 *Fujistu* aiškiai nenurodė, kad remiasi nepriimtinumu grindžiamu prieštaravimu, tačiau išreiškė abejonių dėl ketvirtojo klausimo svarbos sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje.

43 Savo pastabose *Fujitsu* iš esmės tvirtina, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punktas netaikytinas pagrindinėje byloje, nes jame kalbama tik apie garso, vaizdo ir audiovizualinės medžiagos atgaminimą asmeniniams naudojimui, bet ne apie nekintančias teksto ir atvaizdo kopijas kompiuteryje.

44 Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2010 m. spalio 12 d. Sprendimo *Rosenbladt*, C-45/09, Rink. p. I-9391, 33 punktas ir 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *L*, C-463/11, 28 punktas).

45 Tačiau akivaizdžiai nematyti, jog prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašomas Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkto išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku ar kad problema hipotetinė.

46 Be to, *Fujitsu* nurodytas šios teisės nuostatos netaikymu pagrindinėse bylose grindžiamas prieštaravimas susijęs ne su priimtinumu, bet su ketvirtojo klausimo esme.

47 Tokiomis aplinkybėmis ketvirtąjį prejudicinį klausimą reikia laikyti priimtinu.

Dėl esmės

48 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkto, valstybės narės gali savo vidaus teisėje numatyti asmeniniam kopijavimui taikomą išimtį, tačiau tik su sąlyga, kad teisių turėtojai gaus teisingą kompensaciją, priklausomą nuo šios direktyvos 6 straipsnyje nurodytų techninių apsaugos priemonių taikymo ar netaikymo kūriniams ar kitiems atitinkamiems objektams.

49 Šiuo atžvilgiu pirmiausia primintina, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 31 punkto, teisinga kompensacija skirta tam, kad autoriams būtų kompensuota žala, patirta numačius privačiam kopijavimui taikomą išimtį, taigi, už jiems priklausančių saugomų kūrinių naudojimą be jų leidimo.

50 Be to, pagal Direktyvos 2001/29 6 straipsnio 3 dalį „technines apsaugos priemones“ reikia suprasti kaip reiškiančias bet kokią technologiją, įtaisą ar sudedamąją dalį, kurie normaliai veikdami turi paskirtį užkirsti kelią veiksmams, atliekamiems su kūriniais ar kitais saugomais objektais, kurių neleidžia autorių teisių ar teisių, gretutinių autorių teisėms, turėtojas, arba šiuos veiksmus riboti.

51 Iš to matyti, kad „techninės apsaugos priemonės“, į kurias daroma nuoroda Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte, yra technologijos, įtaisai ar sudedamosios dalys, kuriais siekiama riboti veiksmus, kuriems atlikti nesuteiktas teisių turėtojų leidimas, t. y. užtikrinti tinkamą šios teisės nuostatos, kuria ribojamos autorių teisės arba autorių teisėms gretutinės teisės, taikymą ir taip užkirsti kelią veiksmams, kuriuos atliekant nesilaikoma šioje teisės nuostatoje įtvirtintų griežtų sąlygų.

52 Būtent valstybės narės, o ne teisių turėtojai nustato asmeniniam kopijavimui taikomą išimtį ir būtent jos, norint taip kopijuoti, leidžia kūrinius ir kitus saugomus objektus taip naudoti.

53 Todėl leidusi asmeninį kopijavimą būtent dėl to, kad nustatė tokią išimtį, valstybė narė privalo užtikrinti tinkamą minėtos išimties taikymą ir taip riboti veiksmus, kuriems atlikti negautas teisių turėtojų leidimas.

54 Iš to matyti, kad dėl aplinkybės, jog valstybė narė neužtikrino tinkamos asmeninio kopijavimo išimties taikymo, negali išnykti teisinga kompensacija, mokėtina teisių turėtojams, kurie gali patirti papildomos žalos būtent dėl tokio valstybės narės neveikimo.

55 Tai nurodžius svarbu pabrėžti, kad, kaip numatyta Direktyvos 2001/29 52 konstatuojamojoje dalyje, teisių turėtojai gali naudoti savanoriškai taikomas technines apsaugos priemones, kurios suderinamos su asmeniniam naudojimui taikoma išimtimi ir kurios leidžia įgyvendinti šia išimtimi siekiamą tikslą. Valstybės narės tokias technines apsaugos priemones turi skatinti.

56 Taigi, technines apsaugos priemones, kurių gali imtis teisių turėtojai, reikia suprasti kaip technologijas, įtaisus ar sudedamąsias dalis, kurie gali užtikrinti, kad bus įgyvendintas asmeniniam kopijavimui taikoma išimtimi siekiamas tikslas, ir kurie gali užkirsti kelią atgaminimui, kuriam pagal šią išimtį valstybės narės nedavė leidimo, arba jį riboti.

57 Atsižvelgiant į savanorišką tokių techninių apsaugos priemonių taikymą, net jeigu tokia galimybė egzistuoja, tokių priemonių netaikymas negali lemti teisingos kompensacijos išnykimo.

58 Vis dėlto atitinkama valstybė narė gali numatyti, kad konkretus teisių turėtojams mokėtinos kompensacijos dydis priklauso nuo to, ar tokios techninės apsaugos priemonės taikomos, siekiant, kad teisių turėtojai iš tiesų būtų skatinami jas naudoti ir kad taip jie savanoriškai prisidėtų prie tinkamo asmeniniam kopijavimui taikomos išimties taikymo.

59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti: galimybė taikyti Direktyvos 2001/29 6 straipsnyje nurodytas technines apsaugos priemones negali panaikinti šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytos teisingos kompensacijos sąlygos.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

60 Savo antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti paskutinius, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą „atgaminimo bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus“ sąvoką reikia aiškinti taip, kad ji apima atgaminimą spausdintuvu ir kompiuteriu, daugiausia tuo atveju, kai šie prietaisai sujungti tarpusavyje, ir, susidarius tokiai situacijai, kas pagal šią teisės nuostatą turi mokėti teisingą kompensaciją.

61 Pirmiausia primintina, kad pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnį valstybės narės autoriams ir autorių teisėms gretutinių teisių turėtojams paprastai suteikia išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą jiems priklausantį kūrinį ar kitą saugomą objektą ar jų dalį.

62 Vis dėlto šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad valstybės narės gali nustatyti išimtinės atgaminimo teisės išimtį arba apribojimą, kai atgaminama popieriuje ar kokioje nors kitoje panašioje laikmenoje bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus, su sąlyga, kad teisių turėtojai gauna teisingą kompensaciją (toliau – atgaminimo popieriuje ar kitoje panašioje laikmenoje išimtis).

63 Pirmiausia reikia nurodyti, kad pagrindinėse byloje nekyla aiškus klausimas dėl atgaminto originalo pobūdžio. Todėl šio klausimo nereikia nagrinėti.

64 Taigi iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punkto matyti, kad jame atgaminimo laikmena, būtent popierius ar panaši laikmena, atskirta nuo tokio atgaminimo būdo, t. y. nuo bet kokio fotografavimo būdo ar kito panašaus pobūdžio proceso.

65 Pirmiausia, kalbant apie laikmeną, t. y. materiją, kurioje atgamintas kūrinys ar kitas atitinkamas saugomas objektas, pabrėžtina, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punkte aiškiai nurodytas popierius, su kuriuo bendrai siejama kita medžiaga, kurios savybės turi būti panašios, t. y. prilyginamos arba lygiavertės popieriaus savybėms.

66 Iš to matyti, kad į šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sritį nepatenka laikmenos, kurių savybės neprilygsta ir nėra lygiavertės popieriaus savybėms. Kitokiu atveju negalėtų būti užtikrintas šios išimties veiksmingumas, visų pirma turint omenyje Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą išimtį, susijusią su „[atgaminimu] bet kurioje laikmenoje“.

67 Iš to matyti, kad laikytina, jog į Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punkto taikymo sritį nepatenka nė viena neanaloginė, pirmiausia būtent skaitmeninė, atgaminti naudojama laikmena, nes, kaip savo išvados 63 punkte nurodė generalinė advokatė, tam, kad būtų panaši į popierių kaip į atgaminimo laikmeną, medžiaga turi galėti turėti fizinį pavidalą, kurį būtų galima pajusti žmogaus pojūčiais.

68 Kalbant apie būdą, leidžiantį atgaminti popieriuje ar kokioje nors kitoje panašioje laikmenoje, pabrėžtina, kad iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punkto matyti, jog jame nurodytas ne tik fotografavimas, bet ir „kiti panašaus pobūdžio procesai“, t. y. bet koks kitas būdas, kurį naudojant galima gauti rezultatą, panašų į gautąjį fotografavimo būdu, t. y. analogiškai atgaminti kūrinį ar kitą saugomą objektą.

69 Šią išvadą, be kita ko, patvirtina Komisijos pasiūlymo [COM(97) 628], kuriuo remiantis priimta Direktyva 20018/29, aiškinamasis memorandumas, kuriame numatyta, kad atitinkama išimtis grindžiama ne naudojama technika, bet siekiamu rezultatu.

70 Jeigu toks rezultatas pasiekiamas, nelabai svarbu, kokie veiksmai buvo atlikti ir kokio pobūdžio technika (-os) buvo naudojama (-os) vykdant atgaminimo procesą. Vis dėlto keliama sąlyga, kad atskiri nesavarankiški šio vieno proceso elementai veiktų arba atskiri nesavarankiški šio proceso etapai vyktų kontroliuojant tam pačiam asmeniui ir visi jie būtų skirti kūriniui ar kitam saugomam objektui atgaminti popieriuje ar kitoje panašioje laikmenoje.

71 Tokį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2001/29 2 ir 5 konstatuojamosios dalys, kuriose numatyta, kad Direktyva 2001/29 siekiama Sąjungos lygmeniu sukurti bendrą ir lanksčią sistemą, kad būtų skatinama informacinės visuomenės plėtra ir pakeistos ir papildytos autorių teisių ir gretutinių teisių srityje galiojančios normos, atsižvelgiant į technologijų plėtrą, dėl kurios atsirado naujų saugomų kūrinių naudojimo formų (2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Circul Globus Bucureşti*, C-283/10, Rink. p. I-12031, 38 punktas).

72 Iš to matyti, kad pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą nedraudžiama, atsižvelgiant į šio sprendimo 70 punkte pateiktus patikslinimus, kad vykstant šios teisės nuostatos tekste nurodytam procesui būtų naudojami skirtingi prietaisai, įskaitant skaitmeninius.

73 Antra, dėl klausimo, kas turi sumokėti teisingą kompensaciją proceso, kuriame naudojami keli prietaisai, iš kurių vieni yra analoginiai, o kiti skaitmeniniai, atveju, pirmiausia primintina Teisingumo Teismo praktika, kuri iš tiesų susijusi su asmeniniam kopijavimui taikoma išimtimi; vis dėlto ši praktika pagal analogiją taikytina atgaminimo popieriuje ar kitoje panašioje laikmenoje išimčiai su sąlyga, kad užtikrinama chartijos 20 straipsnyje įtvirtinta pagrindinė teisė į vienodą požiūrį.

74 Kiek tai susiję su asmens, kurį reikia laikyti privalančiu sumokėti teisingą kompensaciją, nustatymu, pabrėžtina, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog Direktyvos 2001/29 nuostatose aiškiai nereglamentuojama, kas turi mokėti tokią kompensaciją, todėl šiuo atžvilgiu valstybės narės turi didelę diskreciją (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 16 d. Sprendimo *Stichting de Thuiskopie*, C-462/09, Rink. p. I-5331, 23 punktą).

75 Tai nurodžius pabrėžtina, kad „teisinga kompensacija“ yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir, kaip nurodyta šio sprendimo 31 punkte, Teisingumo Teismas patikslino, kad tokia kompensacija skirta tam, kad autoriams būtų kompensuota už jų saugomų kūrinių asmeninį kopijavimą be jų leidimo, ir tai laikytina atlygiu už autorių dėl tokio kopijavimo patirtą žalą. Taigi paprastai būtent tokią žalą sukėlęs asmuo, t. y. asmuo, kuris nepaprašęs išankstinio teisių turėtojo leidimo padaro saugomo kūrinio kopiją, privalo atlyginti padarytą žalą padengdamas teisių turėtojui mokėtiną kompensaciją (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Padawan* 44 ir 45 punktus).

76 Vis dėlto Teisingumo Teismas pripažino, kad, atsižvelgiant į praktinius su tokia teisingos kompensacijos sistema susijusius sunkumus, valstybės narės turi teisę dalyvauti etapuose iki kopijavimo veiksmų atlikimo ir siekdamos, kad būtų padengta teisinga kompensacija, gali įtvirtinti „mokestį už kopijavimą asmeniniam naudojimui“, kurį mokėtų asmenys, kurie disponuoja atgaminimo įranga, aparatais ar laikmenomis ir kurie teisiškai ar faktiškai leidžia jais naudotis kopijuojantiems asmenims arba teikia jiems atgaminimo paslaugą, nes tokia sistema leidžia mokesčio mokėtojams perkelti mokesčio sąnaudas privatiems naudotojams, todėl pastariesiems teks mokesčio už kopijavimą asmeniniam naudojimui našta (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Padawan* 46 ir 49 punktus bei *Stichting de Thuiskopie* 27 ir 28 punktus).

77 Šią teismo praktiką *mutatis mutandis* pritaikius atgaminimo popieriuje ar kitoje panašioje laikmenoje išimčiai aišku, kad paprastai būtent taip atgaminusiam asmeniu tenka pareiga padengti teisių turėtojui mokėtiną kompensaciją. Vis dėlto, atsižvelgiant į su tuo susijusius praktinius sunkumus, valstybės narės gali prireikus įtvirtinti mokestį, kurį mokėtų įrangą, kurią naudojant atlikti tokie atgaminimo veiksmai, turintys asmenys.

78 Tuo atveju, jeigu aptariamas atgaminimas būtų atliktas vykdant vieną procesą ir naudojant prietaisų grandinę, valstybės narės taip pat turėtų teisę dalyvauti etapuose iki kopijavimo veiksmų atlikimo ir prireikus nustatyti sistemą, pagal kurią teisingą kompensaciją mokėtų tokios grandinės prietaisą, kuris padeda įvykdyti šį procesą ne kaip atskiras prietaisas, turintys asmenys, jeigu šie asmenys galėtų perkelti su mokesčiu susijusias išlaidas savo klientams. Vis dėlto teisingos kompensacijos, kuri turi būti mokama kaip atlygis teisių turėtojams už žalą, patirtą dėl tokio vieno proceso, bendra suma iš esmės neturėtų skirtis nuo tos, kuri nustatyta už atgaminimą naudojant vienintelį prietaisą.

79 Tokiomis aplinkybėmis atrodo, kad užtikrinta visų suinteresuotųjų asmenų pagrindinė teisė į vienodą požiūrį.

80 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti: pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą „atgaminimo bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus“ sąvoką reikia aiškinti taip, kad ji apima atgaminimą naudojant spausdintuvą ir asmeninį kompiuterį, kai šie prietaisai sujungti tarpusavyje. Tokiu atveju valstybės narės turi teisę įtvirtinti sistemą, pagal kurią teisingą kompensaciją moka prietaisą, kuris padeda įvykdyti vieną kūrinio ar kito saugomo objekto atgaminimo atitinkamoje laikmenoje procesą, turintys asmenys, jeigu jie gali perkelti su mokesčiu susijusias išlaidas savo klientams, su sąlyga, kad teisingos kompensacijos, kuri turi būti mokama kaip atlygis autoriui už žalą, patirtą dėl tokio vieno proceso, bendra suma iš esmės nesiskiria nuo tos, kuri nustatyta už atgaminimą naudojant vienintelį prietaisą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

81 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **Nuo 2001 m. birželio 22 d., t. y. nuo tos dienos, kai įsigaliojo 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo, iki 2002 m. gruodžio 22 d., t. y. dienos, kai baigėsi jos perkėlimo į vidaus teisę terminas, kūrinių ir kitų saugomų objektų naudojimo veiksmams minėta direktyva netaikoma.**

2. **Taikant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 arba 3 dalyse numatytą išimtį arba apribojimą galimas teisių turėtojų veiksmas leisti atgaminti jam priklausantį kūrinį ar kitą saugomą objektą neturi jokio poveikio teisingai kompensacijai pagal taikomą šios direktyvos nuostatą, nesvarbu, ar tokia kompensacija numatyta kaip būtina, ar kaip galima.**

3. **Galimybė taikyti Direktyvos 2001/29 6 straipsnyje nurodytas technines apsaugos priemones negali panaikinti šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytos teisingos kompensacijos sąlygos.**

4. **Pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies a punktą „atgaminimo bet kokiu fotografavimo būdu ar naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus“ sąvoką reikia aiškinti taip, kad ji apima atgaminimą naudojant spausdintuvą ir asmeninį kompiuterį, kai šie prietaisai sujungti tarpusavyje. Tokiu atveju valstybės narės turi teisę įtvirtinti sistemą, pagal kurią teisingą kompensaciją moka prietaisą, kuris padeda įvykdyti vieną kūrinio ar kito saugomo objekto atgaminimo atitinkamoje laikmenoje procesą, turintys asmenys, jeigu jie gali perkelti su mokesčiu susijusias išlaidas savo klientams, su sąlyga, kad teisingos kompensacijos, kuri turi būti mokama kaip atlygis autoriui už žalą, patirtą dėl tokio vieno proceso, bendra suma iš esmės nesiskiria nuo tos, kuri nustatyta už atgaminimą naudojant vienintelį prietaisą.**

Parašai.